

Ἀπὸ τὴν μίνησιν τῶν Ἰδεῶν

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

G. E. Milward (Editor) : Organisation and Methods; A Service to Management. London, Mac Millan and Co., 1959, Pages XXV + 408, Price 63 S.

Σὺν τῇ ἐπιδιώξει καὶ ἐπιτεύξει ὁλονὲν καὶ ἐντονωτέρου ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἡ σημασία τῆς Ὀργανωτικῆς καὶ ἡ ἀνάγκη διαδόσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν καὶ συστημάτων τῆς καθίσταται πλέον ἔκδηλος καὶ ἐπιβεβλημένη. Ἡ ἀνάγκη αὕτη ἐγένετο περισσότερο ἀντιληπτὴ εἰς τὰς χώρας ἔνθα ἡ ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότης διευρύνεται καὶ ἐκτείνεται μὲ ἐπιταχυνόμενον ρυθμόν. Εἰς τὰς χώρας ταῦτα περιλαμβάνεται βεβαίως καὶ τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον, ἔνθα μάλιστα διεπιστώθη ποιά τις ἀνεπάρκεια τοῦ κρατοῦντος συστήματος ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας καὶ ὑποδείξεως τῶν ἐπιτυχεστέρων ἐφαρμογῶν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν μεθόδων τῆς Ὀργανωτικῆς. Ἡ ἀνεπάρκεια δὲ αὕτη συνετέλεσεν ὥστε ὁ βαθμὸς ἀποτελεσματικότητος διαφόρων οἰκονομικῶν μονάδων νὰ εἶναι κατώτερος τῶν ὀρθῶς ἀπὸ ὀργανωτικῆς πλευρᾶς λειτουργουσῶν.

Αἱ διαπιστώσεις αὗται παρῶθησαν τὸ 1957 τὰ ἐπιτελεῖα ἑννέα τῶν μεγαλύτερων καὶ ὀρθολογικώτερον ὀργανωμένων βιομηχανικῶν ἐταιριῶν τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου, ὅπως συστήσουν καὶ χρηματοδοτήσουν εἰδικὸν ὄργανισμὸν, κληθέντα «Συμβούλιον Διδασκαλίας Ὀργανώσεως καὶ Μεθόδων», ὁ ὁποῖος νὰ ἀναλάβῃ τὴν δι' ἐπαγωγικῶν καὶ πρακτικῶν συγγραμμάτων διάδοσιν τῶν ἀποτελεσματικωτέρων ὀργανωτικῶν συστημάτων τῶν ἐπιχειρηματικῶν δραστηριοτήτων. Ἴνα ἐπιτευχθῇ πλέον ἐπαγωγὸς τῶν συστημάτων τούτων διδασκαλία, τὸ ἐν λόγω Συμβούλιον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἤρχισε νὰ συνεργάζεται καὶ μετὰ τῶν εἰδικῶν ἐπιστημονικῶν ὀργανισμῶν τῆς χώρας. Αἱ προμηθεῖσαι ἑννέα ἐταιρίαι εἶναι αἱ ἑξῆς: Dunlop Rubber, English Electric, Imperial Chemical Industries, Metal Box, United Steel Companies, Rolls Royce, Shell Mex and B.P., Stewarts and Lloyds καὶ Unilever, οἱ δὲ ἐπιστημονικοὶ ὀργανισμοὶ εἶναι ἡ Ἐταιρεία Ἐπιστημονικῆς Ὀργανώσεως τῆς Ἐργασίας, ἡ Ἐταιρεία Ὀργανώσεως Γραφείου, τὸ Κέντρον Παραγωγικότητος καὶ τὸ Σῶμα Ὀρκωτῶν Λογιστῶν.

Πρῶτον μέλημα τοῦ Συμβουλίου ὑπῆρξεν ἡ ἔρευνα καὶ παρουσιάσεις εἰς τὸ ἀνά χειρας βιβλίον τῆς ὀργανώσεως καὶ τῶν μεθόδων λειτουργίας τῶν Γραφείων τῶν ἑννέα ὡς ἄνω ἐταιρειῶν, ἧτοι τῶν τόπων εἰς τοὺς ὁποίους ἀποφασίζεται καὶ παρακολουθεῖται ἡ ὄλη ἐπιχειρηματικὴ δραστηριότης. Οἱ ἐπιτελικοὶ τῶν ἐταιρειῶν αὐτῶν, ἐποπτευόμενοι ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Συμβουλίου καὶ ἐκδότῃν τοῦ παρόντος βιβλίου G. E. Milward, διατελέσαντα ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀνώτερον κρατικὸν λειτουργὸν καὶ βιομήχανον, συνέγραψαν ἀπὸ κοινοῦ ὄλα τὰ κεφάλαια, διετύπωσαν δὲ ταῦτα ὀριστικῶς μετὰ σχετικὴν κριτικὴν τῶν εἰδικῶν τῶν προαναφερθέντων ὀργανισμῶν καὶ τινῶν καθηγητῶν τῆς Ὀργανωτικῆς.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ἐπιδιώκεται κυρίως ἡ προβολὴ καὶ ἡ ἀνάλυσις τῶν βασικῶν λειτουργιῶν τῆς μηχανογραφίας. Πέραν ὅμως τούτων, ἐκτίθεται ἐνταῦθα ὁ τρόπος διδασκαλίας τῶν ἀρχῶν καὶ μεθόδων ὀργανώσεως Γραφείου καὶ αἱ μέθοδοι ἀπλοποιήσεως καὶ ἐλέγχου τῶν διαφόρων δραστηριοτήτων του. Εἶναι συνεπῶς προφανῆς ἡ χρησιμότης τοῦ βιβλίου τόσοσιν εἰς τοὺς διδάσκοντας, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐφαρμύζοντας ὀργανῶσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν μονάδων.

K. B. M.

D. Hague : Stability and progress in the world economy, Macmillan, London 1958, σελίδες 267, σελλίδια 25.

Τὸ ἔργον περιλαμβάνει τὰς εἰσηγήσεις καὶ συζητήσεις αἰτινες ἐγένοντο εἰς τὸ κατὰ τὸ 1956 συνελθόν εἰς Ρώμην πρῶτον συνέδριον τῆς Διεθνούς Οἰκονομικῆς Ἑταιρείας. Ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν ἐκδόσεων αὐτῆς, αἰτινες, ὡς γνωστόν, εἶναι αἱ κατ' ἔτος ἐκδιδόμεναι Διεθνεῖς Οἰκονομικαὶ Μελέται (συλλογαὶ τῶν καλλιτέρων παλαιότερων καὶ νεωτέρων ἄρθρων) καὶ τὰ συμπόσια ἐπὶ τῆς διεθνούς μεταναστεύσεως, τῶν μεταπολεμικῶν οἰκονομικῶν διακυμάνσεων καὶ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ μισθοῦ.

Ὁ παρῶν τόμος εἰδικώτερον περιέχει τὰς Εἰσηγήσεις τοῦ Robertson ἐπὶ τῆς οἰκον. σταθερότητος καὶ προόδου (πλουσιώτεροι χῶροι) τοῦ Viner (πιοχότεροι χῶροι), τὴν Εἰσηγήσιν τοῦ Perroux ἐπὶ τῆς ἀναζητήσεως τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος (πραγματικοὶ παράγοντες) καὶ τοῦ Haberler (χρηματικοὶ παράγοντες) καὶ τὴν εἰσηγήσιν τοῦ Lundberg διὰ τὴν διεθνή οἰκονομικὴν σταθερότητα σχετικῶς πρὸς τὴν Ἐθνικὴν οἰκονομίαν. Τὸ ὄλον ἔργον προλογίζει ὁ Ellis. Πᾶσαι εἰσηγήσεις ἐπρολογίζετο ἀπὸ δύο διακεκριμένους οἰκονομολόγους. Τὸ Ἔργον ἀποτελεῖ οὐσιώδη συμβολὴν εἰς διαφώτισιν ζητήματος τὸ ὁποῖον ἐπὶ μακρὸν ἀπέμενε μᾶλλον ἀόριστον καὶ συγκεχυμένον.

Σ. Κ. Π.

G. H. Sonle and V. P. Carosso : American Economic History, ἐκδότης The Oryden Press, New York 1957, τόμος 1, σελίδες 654, τιμὴ : δολλάρια 6.

Καρπὸς τῆς ἐπιστημονικῆς προσπάθειας ἐνὸς οἰκονομολόγου, τοῦ καθηγητοῦ G. H. Sonle καὶ ἐνὸς ἱστορικοῦ, τὸ ἔργον τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πλέον πρόσφατον ἔκθεσιν καὶ ἀνάλυσιν τῶν οἰκονομικῶν δεδομένων τὰ ὁποῖα παρατηρήθησαν καὶ τῶν μεθόδων αἱ ὁποῖαι ἠκολουθήθησαν καθ' ὅλην τὴν οἰκονομικὴν ἱστορίαν τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν.

Βαρύνοσα σημασία ἐδόθη ὑπὸ τῶν συγγραφέων εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ τὰ διεθνoῦς σημασίας οἰκονομικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ἐσημειώθησαν κατ' αὐτὰ, δι' αὐτὰ καὶ πλέον τοῦ ἐνὸς τρίτου τοῦ ὄλου ἔργου εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν περίοδον τὴν ἀρχομένην ἀπὸ τὸ 1914 καὶ ἐντεῦθεν.

Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ περιεχομένου πλαισιοῦται καὶ ὑποβοηθεῖται ἀπὸ πολλὰ σχεδιαγράμματα, πίνακες, χάρτας καὶ φωτογραφίας ἀρκετὰ ἐπιτυχεῖς καὶ χαρακτηριστικὰς διαφόρων περιόδων καὶ ἱστορικῶν γεγονότων παρ' ὄλον δὲ ὅτι ἀπὸ τὴν καθαρὰς οἰκονομικῆν πλευρᾶν ἐμπεριέχονται πολλοὶ σκέψεις καὶ ἐνίστε—βελτιωμένα καὶ ἐπεξεργασμένα—κεφάλαια τοῦ παλαιότερου ἔργου τοῦ καθηγητοῦ Sonle : Economic Forces in American History, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἔργον παρουσιάζει μίαν αὐτοτέλειαν ἀναμφισβήτητον καὶ ἀποτελεῖ χρήσιμον βοήθημα, ἴδια διὰ τὸν εἰδικὸν μελετητὴν.

A. K.

Theorique et pratique du planning. Ὑπὸ τῆς Ὀργανώσεως Paul Planus. Τόμος 2. Γαλ. φράγκα 11.400.

Κατὰ τὸ 1958, ὁ ὄργανωσις Πῶλ Πλάνους ἐδημοσίευσεν τὸ πρῶτον γαλλικὸν ἔργον τὸ ὁποῖον ἀφιερῶται εἰς τὸν προγραμματισμὸν. Αἱ ταχέαι πρόοδοι, αἱ ὁποῖαι ἐπραγματοποιήθησαν εἰς τὸν τομέα αὐτὸν κατέστησαν ἀναγκαῖον τὸν ἐκουγχρονισμὸν τῆς πρώτης ἐκδόσεως. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ συγγραφεῖς ἐπροτίμησαν νὰ δημοσιεύσουν νέαν μελέτην ἢ ὁποῖα προσφέρει εἰς τὸν ἀναγνώστην πραγματικὰ στοιχεῖα καὶ ὄργανον ἀποτελεσματικῆς ἐργασίας.

Τὸ ἔργον δὲν ἀσχολεῖται μὲ γενικότητος καὶ ἀντιμετωπίζει τὰ συγκεκριμένα προβλήματα καὶ τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν.

Τὸ πρῶτον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὸ ἱστορικὸν καὶ τὰς γενικὰς γραμμάς τοῦ προγραμματισμοῦ. Τὸ δεύτερον μέρος ἀναφέρεται εἰς τὰ δόγματα καὶ τὰ χρησιμοποιούμενα μέσα καὶ συγκεντρώνει τὰ ἀναγκαῖα βασικὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν κατάστροφωσιν τοῦ προγραμματισμοῦ. Τὸ τρίτον μέρος ἀποτελεῖ συλλογὴν μονογραφῶν ἀναφερομένων εἰς συγκεκριμένους περιπτώσεις τοῦ προγραμματισμοῦ εἰς διαφόρους ἐπιχειρήσεις. Ἐπὶ πλέον ἀσχολεῖται μὲ μιαν νέαν μέθοδον, ἡ ὅποια ἐξασφαλίζει τὴν συνεχῆ πρόοδον πολλῶν ἐπιχειρήσεων.

A. K.

The Failure of «New Economics», ὑπὸ Henry Hazlitt (Κριτικὴ ἀνάλυσις τῶν «σφαλμάτων» τῆς Κεϋνσιανῆς Θεωρίας).—Ἐκδοσις Van Nostrand. Τιμὴ : 56 σελλίδια καὶ 6 πέννες.

Ὁ κ. Χάζλιτ «διυλίζει» κυριολεκτικῶς τὸν Κέϋνς. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου του, ὁ συγγραφεὺς παραθέτει σφάλματα, ἀσφαλείας καὶ ἀντιφάσεις, τὰς ὁποίας εὗρηκεν εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Κέϋνς, στοιχεῖα, δηλαδή, τὰ ὅποια κατακλύζουν κατὰ τὴν γνώμην τοῦ συγγραφέως ὅλα τὰ κεφάλαια τοῦ βασικοῦ συγγράμματος τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Νέας Οἰκονομικῆς : «Γενικὴ Θεωρία περὶ τῆς Ἀπασχολήσεως, τοῦ Τόκου καὶ τοῦ Χρήματος». Ἐν ὀλίγοις, ἡ κριτικὴ τοῦ κ. Χάζλιτ γεννᾷ εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ὀλόκληρον τὸ ἀνωτέρω σύγγραμμα τοῦ μεγάλου οἰκονομολόγου, ἀποτελεῖ εἰς τὴν πραγματικότητά μιαν κακότεχνον συρραφὴν ἀσφαῶν καὶ ἀχρήστων ἰσχυρισμῶν.

Ἴσως, ὁ ἀναγνώστης, νὰ νομίσῃ πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ κ. Χάζλιτ εἶναι εἰς ἀσήμαντος συγγραφεὺς, ὅστις ἐπιχειρεῖ νὰ αὐτοπροβληθῆ διεθνῶς ἢ καὶ μόνον εἰς τὴν πατρίδα του, ἀσκῶν κριτικὴν κατὰ τοῦ Κέϋνς. Τοῦτο, ὅμως, θὰ ἀπετέλει τοῦλάχιστον ἀδικίαν εἰς βάρος τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος πράγματι ἔχει καταστή ἡγετὸς εἰς τοὺς κύκλους τοῦ Λονδίνου ἐκ πολλῶν παλαιότερων οἰκονομικῶν συγγραμμάτων του. Βεβαίως δὲν ἔχει ἀποδείξει εἰσέτι ὅτι δύναται νὰ περιληφθῆ μετὰ τῶν αὐτοδυνάμων οἰκονομολόγων καὶ δὲν ἔχει προβάλει ἀκόμη ἰδικίην του ἐπιστημονικὴν προσωπικότητα, ἐν τούτοις ὅμως καὶ παρά τὸ γεγονός, ὅτι τὰ συγγράμματά του χαρακτηρίζονται ὑπὸ συγχύσεως καὶ δογματισμοῦ, ἔχει γράψει καὶ ἀρκετὰς ἀξιοσημειώτους παραγράφους διὰ τῶν ὁποίων διετύπωσεν ἐνδιαφέροντα ἐπιχειρήματα καὶ σημαντικὰς οἰκονομικὰς σκέψεις.

Ἡ θέσις του ἔναντι τοῦ Κέϋνς εἶναι περιέργως, ἐξηγεῖ τὸ παράδοξον τοῦτο εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου βιβλίου του : Ἰσχυρίζεται δηλαδή (σελ. 6—7) ὅτι ἀνέλυσε τὴν Γενικὴν Θεωρίαν τοῦ Κέϋνς «θεώρημα πρὸς θεώρημα; κεφάλαιον πρὸς κεφάλαιον καὶ, εἰς ὀρισμένας περιπτώσεις, πρότασιν πρὸς πρότασιν». Ἀμέσως κατωτέρω, δέ, ἀναφέρεται ἐπίσης εἰς διῆθεν ἀνάλυσιν τοῦ Κέϋνς «γραμμὴν πρὸς γραμμὴν».

Ὅλα τούτα, ὅμως, εἶναι ἀπολύτως ἄσκοπα, καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ κ. Χάζλιτ, εὐρεθεὶς ἐντὸς τοῦ δάσους τῶν ἰδεῶν τοῦ Κέϋνς, ἐπλησίασε μὲν τὰ δένδρα του μεμονωμένως, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀντιληφθῆ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ σχῆμα ὀλοκλήρου τοῦ δάσους, ὡς ἐνόηται. Ὁ Κέϋνς, ἐν τῇ προσπάθειά του νὰ δημιουργήσῃ ἐν πληρῆς σύστημα οἰκονομικῆς σκέψεως, δίδει πολλάκις ὀρισμούς ἐννοιῶν, οἱ ὅποιοι δὲν εἶναι πάντοτε φυσιολογικοὶ ἢ ἀρμόζοντες πρὸς τὴν Κοινὴν χρῆσιν τῶν οἰκονομικῶν ὄρων. Τὰ συγγράμματά του περιέχουν ἐπιχειρήματα τὰ ὅποια φαίνονται ἐκ πρώτης ὄψεως εὐάλωτα ὑπὸ τῆς κριτικῆς, ἐὰν λιημονήσωμεν ἔστω καὶ πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ Κέϋνς ἀπέρριψε ἀσυζητητὴ ὀρισμένας προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν γενικῶς παραδεδεγμένα κατὰ τὴν ἐποχὴν του. Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ ἐπιχειρήματα ἔδωσαν εἰς τὸν κ. Χάζλιτ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀναπτύξῃ τὴν κριτικὴν του. Εἰς τὴν Γενικὴν Θεωρίαν, αἱ προτάσεις καὶ αἱ παραγράφοι δὲν ἀποτελοῦν τίποτε ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τούτου τοῦ συγγράμματος, ἐὰν τὸ

ἀντιληφθῶμεν ὡς ἐνιαῖον σύνολον. Τὸ γεγονός τοῦτο, ἀκριβῶς, ξενίζει καὶ δυσκολεύει τὸν πρωτόπειρον ἀναγνώστην. Καὶ ἐπειδὴ ὁ κ. Χάζλιτ φαίνεται ὅτι δὲν ἐντελήθη τὸ ἰδιαίτερον τοῦτο χαρακτηριστικὸν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Κέϋνς, ἠσχολήθη σχεδὸν ἀποκλειστικῶς μὲ τὴν ἀπομόνωσιν φράσεων ἐκ τοῦ κειμένου.

ROY HARROD

The Yearbook of International Trade Statistics, Ἔκδοσις Ο.Η.Ε. Τιμὴ 50 σελλίνια.

Εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς Ἐπετηρίδος Στατιστικῆς Διεθνούς Ἐμπορίου τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τὸ 1956, δημοσιεύονται αἱ μεταβολαὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ ἡ ταχυστάτης αὔξεσις τοῦ διεθνούς ἐμπορίου ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Ἄν καὶ ἡ σημερινὴ διάρθρωσις τοῦ ἐμπορίου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ὁμοία πρὸς τὴν προπολεμικὴν, ἡ συμμετοχὴ τῶν χωρῶν τοῦ δολλαρίου εἰς τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον ἠξήθη κατὰ 50% περιπου ἀπὸ τοῦ 1938. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ πολέμου αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι ἀντικατέστησαν τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ὡς ἡγέτις χώρα εἰς τὸ παγκόσμιον ἐμπόριον. Αἱ ἐξαγωγαὶ ὅμως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἠξήθησαν ταχύτερον ἀπὸ τὰς εισαγωγὰς των, τοῦτο δὲ ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰ ὑφιστάμενα εἰσέτι προβλήματα τοῦ διεθνούς ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

A. K.

André Maurois. Un art de vivre. (Μία τέχνη τῆς ζωῆς). 73 χιλ. Πρώτη ἔκδοσις 1959. Ἐκδότης Plon, Παρίσισι σελ. 239.

Μᾶς ἐνδιαφέρουν τὰ ἑξῆς κεφάλαια :

I. Ἡ τέχνη τοῦ σκέπτεσθαι (ὁ κόσμος καὶ ἡ σκέψις. Ἡ σκέψις καὶ τὸ σῶμα. Ἡ σκέψις μὲ τοὺς λόγους. Λογικὴ καὶ συλλογισμός. Ἡ καρτεσιανὴ μέθοδος. Ἡ πειραματικὴ μέθοδος. Αἱ ἐλλείψεις τῆς πείρας. Σκέψις καὶ δρᾶσις). II. Ἡ τέχνη τοῦ ἐργάζεσθαι (Συνταγὴ ἐργασίας. Βοηθοὶ καὶ γραμματεῖς. Ἐργασία χειρωνακτικὴ καὶ ἐργασία πνευματικὴ. Ἡ τέχνη τοῦ ἀναγινώσκειν. Ἡ τέχνη τοῦ ἀναπαύεσθαι. Συμπεράσματα). IV. Ἡ τέχνη τοῦ διευθύνειν (Πῶς ἐκλέγεται ὁ ἡγέτης. Χαρακτήρ τοῦ ἡγέτου. Ἡ διανοητικότης τοῦ ἡγέτου. Ἡ τέχνη τοῦ διευθύνειν. Ἡ τέχνη τοῦ κυβερνᾶν. Τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἡγέτου).

Χαριτωμένη καὶ μεστὴ ἐνοιῶν ἀνάπτυξις τῶν ἀντιλήψεων τοῦ ἐγκρίτου ἀκαδημαϊκοῦ. Μᾶς φωτίζει ἐπὶ τοῦ πῶς βλέπει τὰ προβλήματα μας ἕνας διανοούμενος ὀλκῆς, ὅστις ἔχει δώσει καὶ ἄλλοτε δείγματα τῆς διεισδυτικῆς κρίσεώς του. Τὰ παραλειφθέντα κεφάλαια ἀφοροῦν «τὴν τέχνην τοῦ ἀγαπᾶν» καὶ τὴν «τέχνην τοῦ γηράσκειν». Διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον, πρὸς γνώσιν τῶν ὄσων παρασυρθεῖν ὅπως τὸ μελετήσουν.

I. X.

Ἰωάν. Χρυσοκέρη : Ἡ Διάτυπος Λογιστικὴ, Ἀθήναι 1958, σελ. 64.

Ὁ κ. Χρυσοκέρης εἶναι γνωστός ἐκ τῶν διαφόρων ἐκλεκτῶν μελετῶν τὰς ὁποίας ἔχει κατὰ καιροὺς δημοσιεύσει. Τὰ δύο βασικά του ἔργα «Λογιστικὴ» καὶ «Βιομηχανικὴ Λογιστικὴ», ἔχουν γίνῃ πλέον κλασσικά καὶ ἔχουν καταστήσει τὸν συγγραφέα γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Μεταξὺ τῶν πολλῶν μονογραφῶν ἢ ἀνωτέρω ἀξιόλογος μελέτη ἀποτελεῖ ἀρίστην συμβολὴν εἰς τὴν λογιστικὴν ἐν Ἑλλάδι.

Σημειοῦμεν τὰ κυριώτερα περιεχόμενα τῆς μελέτης : Πῶς ἐπιτυγχάνεται ἡ ταξινόμησις τῶν λογαριασμῶν ἰδίᾳ εἰς τὸ σύστημα τῆς διατύπου Λογιστικῆς—Αἱ συνήθεις παραλλαγῆ τοῦ συστήματος—Διεθνεῖς νομοθετικαὶ διατάξεις ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ ἐν τῇ πράξει νομότυπος ἐφαρμογὴ τῆς διατύπου Λογιστικῆς—Ἐποδείγματα σχηματικῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἡμερολογίου καὶ τοῦ λογαριασμοῦ εἰς τὸ σύστημα. Ἡ χειρόγραφος διάτυπος Λογιστικὴ : Ἡ συσκευὴ ἀποτυπώσεως—Καρ-

τελλοθήκη—Φύλλα λογαριασμών—Ήριθμημένα εύρητηρια και τὰ βιβλία τῶν συγκρινομένων ἰσοζυγίων—Φύλλα ἡμερολογίου. Τὰ συνηθεστέρας ἐφαρμογῆς συστήματα τῆς χειρογράφου διατύπου Λογιστικῆς. Ἡ τεχνικὴ τοῦ λογιστικοῦ ἔργου. Βιβλιογραφία.

N X. T.

Principes de Science Économique ὑπὸ A. D a u r h i n-M e u n i e r, ἔκδοσις Dunod, 344 σελίδες, 1.850 φράγκα.

Ἡ παρουσίασις εἰς 344 σελίδας, μιᾶς ἐπιστήμης τόσοσ ἀσταθοῦσ καὶ ἴσως, τόσοσ ἀχαρίστου ὅσον ἡ οἰκονομικὴ, καὶ ἡ περιγραφή τῶν πλέον συγχρόνων μεθόδων ἀναλύσεώς τῆς ἀποτελεῖ ἔργον δυσχερέστατον. Ὁ κ. Α. Ντωφέν - Μενιέ, καθηγητῆς εἰς τὴν Ἐλευθέραν Σχολὴν Δικαίου τῶν Παρισίων, συνεργάτης τῆς Γεωργικῆς Ἀκαδημίας, ἐπέτυχεν εἰς τὸ δύσκολον τοῦτο ἔργον. Ἡ μελέτη του εἶναι σαφῆς καὶ ζωντανή, ἀσφαλῶσ δὲ θὰ ὠθήσῃ πολλοὺσ ἀπὸ τοὺσ ἀναγνώστας του νὰ ἐμβαθύνουν περισσότερον. Τὸ ἔργον τοῦ κ. Ντωφέν-Μενιέ, σύμφωνον πρὸσ τὰ ἐπίσημα προγράμματα, ἀπευθύνεται πρὸσ τοὺσ ὑποψηφίους τῶν προκαταρκτικῶν ἐξετάσεων τῶν ἐμπειρογνομόνων λογιστῶν, οἱ ὁποιοὶ θὰ πρέπει ἐξασκούντες τὸ ἐπάγγελμά των νὰ κατέχουν καλῶσ τὰ οἰκονομικά. Ἡ μελέτη ὅμως αὐτῆ ἀναλύουσα τὴν ἐξέλιξιν τοῦ καπιταλισμοῦ, τὴν διαμόρφωσιν τῶν τιμῶν τῶν μισθῶν καὶ τοῦ κέρδους, τὰς διακυμάνσεις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος καὶ πλεῖστα ἄλλα θέματα, θὰ ἐνδιαφέρῃ ἀσφαλῶσ καὶ τὸν ἐπιχειρηματιαν καὶ τὸν ὑπάλληλον καὶ ἐκείνον ἀκόμη ποὺ ἐπιθυμεῖ νὰ συμπληρώσῃ τὰς γενικὰς του γνώσεις.

A. K.

H. L e i b e n s t e n : Economic Backwardness and Economic Growth, New York 1957.

Τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεωσ τῶν ὑποανεπτυγμένων χωρῶν ἀποτελεῖ εὐρύτατον θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν θέμα χωρὶσ σαφῶσ διαγεγραμμένα ὄρια. Διαστέλλεται ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς growth—προδούσ—καθ' ὅσον πλὴν τῶν καθαρῶσ οἰκονομικῶν μεταβλητῶν περιέχει ὁμοίωσ συνθέτους μεταβλητάσ ἀναγομένασ εἰς ἱστορικοὺσ, θεσμολογικοὺσ, κοινωνιολογικοὺσ, πολιτικοὺσ καὶ ἄλλουσ παράγοντασ. Τὰ φαινόμενα τὰ ὁποία συνιστοῦν τὸ γνωσιολογικὸν ἀντικείμενον τῆς θεωρίας τῆς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεωσ εἶναι ἄμορφα, δύσκολα κατὰ τὴν προσέγγισιν σχεδὸν θὰ ἔλεγέ τις «ὕδραρυγικά». Ἡ ἐπὶ τοῦ θέματοσ βιβλιογραφία εἶναι ἀπερᾶντος. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν οἰκονομολόγων, ἐκ διαφόρων κινήτρων, ἀξάνεται συνεχῶσ μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ ὑπάρχη «συνωστισμός» τις εἰς τὸν ἐν λόγω αὐθόπαρκτον πλέον κλάδον.

Οἷονδῆποτε ἔργον ἐπὶ τοῦ θέματοσ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεωσ πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ εἶναι ἀτελέσ. Τρία ἐν τούτοισ εἶναι τὰ βασικά πρόσφατα ἔργα ἐπὶ τοῦ θέματοσ: 1) Buchanan Ellis: Approaches to Economic Development, 2) W. Arthur Lewis: A Theory of Economic growth καὶ 3) G. Myrdal: An International Economy. Οἱ τρεῖσ τόμοι δίδουν πολὺπλερον καὶ βασικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματοσ τῆς διαδικασίας τῆς ἀναπτύξεωσ.

Ὁ ὑπὸ κρίσιν τόμοσ ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἐξήγησιν καὶ κατανόησιν—οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν θεραπευτικὴν—τοῦ προβλήματοσ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεωσ τῶν ὑποανεπτυγμένων οἰκονομιῶν. Ἐπιδιώκει τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένουσ καὶ προτείνει μίαν γενικὴν «θέσιν» πρὸσ διαφῶτισιν τῶν κεντρικῶν σημειῶν τοῦ προβλήματοσ. Ἡ ἐπαρκῆσ ὁμοῦσ κατανόησις του ἀπαιτεῖ προκεχωρημένασ τινὰσ γνώσεις.

Ἐν τούτοισ ἡ διαρρύθμισις τοῦ βιβλίου αὐτοῦ δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται περὶ σειρῶσ δοκιμιῶν ἐπὶ διαφόρων θεμάτων τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεωσ, τινὰ τῶν ὁποίων δὲν συνδέονται καὶ τόσοσ μὲ τὰ προηγούμενα οὔτε ἀναλυτικῶσ ὁδηγοῦν

εις τὰ ἐπόμενα. Εἰς τὰ κεφάλαια αὐτὰ ὁ συγγραφεὺς ἔχει πολλὰ νέα σημεῖα νὰ μᾶς προσφέρῃ—πολλὰκις τῇ βοηθείᾳ πολυπλοκωτάτων διαγραμμάτων, τὰ ὁποῖα ὑπερ-υποκαθιστοῦν τὴν *common sense*—ἀκριβῶς καθ' ὅσον ὀρισμένοι παραδεγεγμένοι προτάσεις τῆς μικροοικονομικῆς καὶ μακροοικονομικῆς θεωρίας ὡς εἶναι γνωσταὶ δὲν εὐρίσκουν ἐπαλήθευσιν εἰς τὰ παρατηρούμενα εἰς τὰς ὑποαναπτύκτους περιοχάς. Ὅποια π.χ. ἢ εἰς τὰ πλαίσια ἐκτεταμένης ἀνεργίας παρατηρουμένη σχέσις μεταξύ παραγωγικότητος καὶ ἡμερομισθίων; Διὰ τί ἢ θεωρία τῆς ὀικτικῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐξήγησιν τοῦ ἐπιπέδου τῶν ἡμερομισθίων εἰς τὰς ὑποαναπτύκτους χώρας; Τοιοῦτου εἴδους ἐρωτήματα τὰ ὁποῖα προσπαθοῦμεν ν' ἀπαντήσωμεν διὰ τῆς καθιερωμένης θεωρίας ἐπανεξετάζονται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεπτομερῶς.

Παρ' ὅλον ὅτι τὸ κεντρικὸν ἐπιχειρήμα τῆς ἐν λόγω ἐργασίας πάσχει ἀπὸ ἀναπόφευκτον μειονέκτημα ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λάβῃ ἀναλυτικῶς ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς οὐσιώδεις μεταβλητάς τοῦ προβλήματος τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, ἐν τούτοις λαμβάνει ὑπ' ὄψιν μίαν ἥτις εἶναι βασικὴ καὶ κατὰ κανόνα παραλείπεται—τὸν πληθυσμὸν, ὄχι ὡς ἐξωγενῆ ποσότητα, ἀλλ' ὡς ἐνδογενῆ μεταβλητὴν συνρρησιακῶς συνδεμένην μὲ τὰ ἄλλα μεγέθη τοῦ θεωρητικοῦ σχήματος.

Ὁ συγγραφεὺς προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ διὰ τί ὀρισμένοι χώροι εἰς τὸ παρελθὸν κατάρθωσαν ν' ἀναπτυχθοῦν σχετικῶς ταχέως, ἐνῶ ἄλλαι παρέμειναν εἰσέτι στασιμοί. Ἀποτελεῖ ἴσως παράλειψιν εἰς τὸ ἀναλυτικὸν χειρισμὸν τοῦ θέματος τὸ ὅτι ὁ συγγραφεὺς οὐδὲν ἄλλο ἐρευνᾷ τὴν ὑπόθεσιν—ἥτις ἄλλωστε σχετικῶς μὲ τὰς ὑποαναπτύκτους χώρας τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς ἔχει ἐκτενῶς, ἂν ὄχι καθ' ὅλα ἐπαρκῶς ἀναπτυχθῆ εἰς τὰς δημοσιεύσεις τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν Λατινικὴν Ἀμερικὴν τοῦ Ο.Η.Ε.—τοῦ κατὰ πόσον ἢ ἐκβιομηχάνισις καὶ ταχεῖα πρόοδος ὀρισμένων χωρῶν ἐδημιούργησεν ἀναποφεύκτως συνθήκας στασιμότητος εἰς ἄλλας. Ἡ διεύρυνσις δηλαδὴ τοῦ θεωρητικοῦ σχήματος τοῦ προτεινομένου ὑπὸ τοῦ συγγραφέως θὰ ἠδύνατο νὰ συμπληρωθῆ ἐπιπλέον δι' ἐνὸς two-sector ἢ multi-sector σχήματος. Τὸ πρόβλημα τῆς συνεχῶς διευρυνομένης διαστολῆς τῶν κατὰ κεφαλὴν εἰσοδημάτων μεταξύ τῶν σχετικῶς πλουσιῶν καὶ πτωχῶν χωρῶν καὶ τὸ ὑποανάπτукτον τῶν δύο τρίτων τοῦ κόσμου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναλυθῆ ἐπαρκῶς χωρὶς νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας.

Γ. Α.

Miriam Camps: *The Free Trade Area Negotiations*. London, Political and Economic Planning, 1959. Pages 51, Price 5s.

Αἱ πρόσφατοι τάσεις τῆς δημιουργίας εὐρυτέρων οἰκονομικῶν συνασπισμῶν εἰς τὴν Εὐρώπῃν, τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ἀσίαν γενικῶς καὶ εἰδικώτερον ἢ ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1960 προβλεπομένη ἐναρξὶς λειτουργίας τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως Ἐλευθέρου Ἐμπορίου (ΕΕΤΑ) τῶν ἐπτὰ χωρῶν, ἥτις τῆς Αὐστρίας, Δανίας, Ἐλβετίας, Μεγ. Βρετανίας, Πορτογαλίας, Νορβηγίας καὶ Σουηδίας, μὲ προοπτικὴν εἰσοδου ἀργότερον καὶ τῆς Φιλλανδίας, καθιστοῦν τὸ ἐν ἐπικεφαλίδι τεῦχος ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέρον, τόσοσιν διεθνῶς, ὅσον καὶ παρ' ἡμῖν.

Ἡ καθηγήτρια τοῦ Πανεπιστημίου Πρίνσετον κυρία Μίριαμ Κάμψ εἶναι ἡ συγγραφεὺς τοῦ τεύχους τούτου, ὅπερ προηγουμένως καὶ ἐλαφρῶς διάφορον εἶχε περιληφθῆ εἰς τὴν σειρὰν ἐκδόσεων πολιτικῶν ὑπομνημάτων τοῦ Κέντρου Διεθνῶν Σπουδῶν τοῦ ἀμερικανικοῦ Πανεπιστημίου Πρίνσετον. Ἡ συνεργασία τῆς κυρίας Κάμψ μετὰ τοῦ ἐν Λονδίῳ κοινωφελοῦς χαρακτῆρος Ὄργανισμοῦ Πολιτικοῦ καὶ Οἰκονομικοῦ Προγραμματισμοῦ, ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Ὄργανισμὸν τοῦτον νὰ προβῆ εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν, ἥτις περιλαμβάνεται εἰς τὰς περιπτωσιακάς μελέτας αὐτοῦ καὶ ἥτις ἐχρηματοδοτήθη ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Φόρντ.

Ἡ ἐν λόγω ἐργασία διακρίνεται εἰς δύο μέρη. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν εἶναι

καθαρώς Ιστορικών, εξετάζον χρονολογικῶς τὴν ἐξέλιξιν τῶν σχετικῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν σύστασιν τῆς προμνησθείσης Ἐνώσεως καὶ δὴ κατὰ τὸ ἔτος 1958. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐπιχειρεῖται ἡ ἐρμηνεία τῆς ἀποτυχίας τῆς πρώτης φάσεως τῶν ὡς ἄνω διαπραγματεύσεων καὶ ὑποδεικνύονται τρόποι ἐπιτυχίας τῶν περαιτέρω συμφωνιῶν.

Πολλοὶ ἐξ ἡμῶν, ἐν ὄψει τῆς ἐντάξεως τῆς χώρας μας εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Οἰκονομικὴν Κοινότητα τῶν ἐξ χωρῶν καὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἀνταγωνισμοῦ τῶν δύο Εὐρωπαϊκῶν συνασπισμῶν, ἀσφαλῶς θὰ ἔχουν νὰ ὠφεληθοῦν πολλὰ, διεξερχόμενοι τὸ μικρὸν τοῦτο τεῦχος.

K.B.M.

R. S. S a y e r s, Modern Banking, Clarendon Press, Oxford 1958. σελ. 320, σελ. 21.

Ὁ γνωστότατος περὶ τὰ τραπεζικὰ οἰκονομολόγος ἐξέδωκε εἰς τετάρτην λίαν ἐπιχειρησμένην ἔκδοσιν τὸ ἔργον του περὶ νεωτέρας τραπεζικῆς οἰκονομίας. Ὑπὸ τὴν νέαν του μορφήν τὸ βιβλίον τοῦτο δύναται τις εἰπεῖν ὅτι συνιστᾷ τὸ κλασσικώτερον σύγχρονον θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν ἐγχειρίδιον διὰ τὰ τραπεζικὰ ζητήματα. Τὰ κύρια θέματα ἅτινα ἐξετάζονται εἶναι ἡ προσφορὰ χρήματος, αἱ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι, ἡ προεξοφλητικὴ ἀγορὰ, ἡ θεσμολογία τῶν κεντρικῶν Τραπεζῶν, αἱ κατ' ἴδιαν ἐργασίαι των, αἱ ἐξωτερικαὶ συναλλαγαὶ καὶ τὸ τραπεζικὸν σύστημα, τὸ ἐπιτόκιον καὶ ἡ προσφορὰ δανειακῶν κεφαλαίων, ἡ ρευστότης καὶ ἡ δανειακὴ πολιτικὴ τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν, ἡ τεχνικὴ τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς εἰς Ἀγγλίαν, ἡ τραπεζικὴ καὶ νομισματικὴ πολιτικὴ εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, αἱ Τράπεζαι εἰς τὰς νέας χώρας, τὰ κυριώτερα σημεῖνα τραπεζικὰ προβλήματα καὶ τὸ Τραπεζικὸν συμψηφιστικὸν γραφεῖον τοῦ Λονδίνου. Ἡ μακρὰ πείρα, ἡ εἰδικότης καὶ ἡ αὐθεντία τοῦ συγγραφέως εἶναι ἡ καλλιτέρα ἐγγύησις τῆς ἀνωτέρας ποιότητος τοῦ πονήματός του.

Σ. Κ. Π.

Central Statistical Office: New Contributions to Economic Statistics ; Studies in Official Statistics, No 5. London, Her Majesty's Stationery Office, 1959, Pages 53—Price 4 s. and 6 D.

Ἡ Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου ἀνετύπωσεν εἰς τὸ παρὸν βιβλίον ἑννέα τῶν πλέον ἀξιολόγων ἄρθρων ἅτινα εἶχον περιληφθῆ εἰς τὰς ἐκδόσεις τῶν Economic Trends 1957 - 58, λόγῳ τοῦ εὐρυτέρου αὐτῶν ἐνδιαφέροντος καὶ πέραν τῶν συνόρων τῆς χώρας ταύτης.

Τὸ πρῶτον τῶν ἐν λόγῳ ἄρθρων ἀναλύει τὴν διάρθρωσιν τῶν ἰσοζυγίων πληρωμῶν τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου κατὰ κατηγορίας στοιχείων τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ των. Τὸ δεύτερον ἐξ αὐτῶν ἀνασκοπεῖ τὰς διὰ πρώτην φοράν δημοσιευθείσας σειρὰς τριμηνιαίων στοιχείων τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος καὶ τῆς ἀντιστοιχοῦ δαπάνης ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Εἰς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον ἐκτίθενται συμπεράσματα ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος καὶ τῶν οἰκονομικῶν τῶν ἑταιριῶν κατὰ τὰ ἔτη 1954 καὶ 1955, μετὰ δυνατοῦτητα συγκρισιμότητος τῶν σχετικῶν μεγεθῶν. Εἰς τὸ τέταρτον ἄρθρον ἀναλύεται ἡ δειγματοληπτικὴ ἔρευνα ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Οὐαλλίας, ἡ ὁποία διεξάγεται τετράκις τοῦ ἔτους πρὸς συγκέντρωσιν στοιχείων ἐπὶ τῆς πορείας τῶν σχετικῶν φυσικῶν μεγεθῶν εἰσοδῶν καὶ ἔκροδῶν. Ἀκολουθεῖ ἐν συνεχείᾳ κεφάλαιον ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἀποθεμάτων στερλινῶν ἐκτός τοῦ Ἠνωμένου Βασιλείου κατὰ τὰ ἔτη 1945 - 57 καὶ κατὰ οἰκονομικὰς περιοχάς. Τὸ ἕκτον ἄρθρον περιλαμβάνει μελέτην ἐπὶ τοῦ τρόπου συλλογῆς ἀνὰ τριμηνίαν στοιχείων ἑταιρικῶν κερδῶν, τὸ δὲ ἐπόμενον ἐπὶ τοῦ τρόπου ὑπολογισμοῦ τῶν τιμαρίθμων χονδρικοῦ ἐμπορίου. Τὸ ὄγδον κεφάλαιον ἐπανεξετάζει τὴν γενομένην τὸ 1948 πρότυπον κατάταξιν τῶν κλάδων τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος διὰ στατιστικούς σκοπούς, ἐν ὄψει τῶν

ἐκτοτε ἐξελίξωεν καὶ παραθέτει νέον ὑπόδειγμα τοιαύτης κατατάξεως. Εἰς τὸ τέλος περιγράφεται ὁ δημοσιευθεὶς τὸ 1958 πίναξ εἰσροῶν - ἐκροῶν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας τοῦ 1954 καὶ ἐξετάζονται αἱ διαφοραὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν δημοσιευθέντα ὅμοιον πίνακα τὸ 1953 ἐπὶ τῆς αὐτῆς οἰκονομίας τοῦ 1950. K.B.M.

Μαρίου Γεωργιάδου, Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς: «Τὸ πρόβλημα τῆς χρηματοδοτήσεως εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις», σχ. 8ον, σελ. 32, Ἀθήναι, 1959.

Διὰ τῆς ὡς ἀνωτέρω μελέτης του, ὁ Καθηγητὴς τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς κ. Μάριος Γεωργιάδης προσθέτει ἐν ἀκόμῃ ἀξιοσημείωτον ἔργον εἰς τὰ μέχρι τοῦδε ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα, ἐντὸς τοῦ κύκλου τῆς Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων, συγγράμματα.

Ἡ μεγάλη σημασία τοῦ ἐρευνωμένου θέματος εἶναι γνωστὴ εἰς τὸν κόσμον τῆς πράξεως, ἡ ὠλοκληρωμένη ὅμως τοποθέτησις τοῦ θέματος ἐντὸς τοῦ θεωρητικοῦ συστήματος τῆς Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων ἦτο κάτι τὸ ὁποῖον ἔλειπε καὶ τὸ ὁποῖον ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ τόσο ἐπιτυχῶς ἢ προσφάτως ἐκδοθεῖσα ὡς ἄνα ἔργασίᾳ τοῦ κ. Μ. Γεωργιάδου.

Ἡ μελέτη αὕτη περιλαμβάνει τὰς βασικὰς ἀρχὰς τῆς βιομηχανικῆς χρηματοδοτήσεως, ὡς καὶ τὴν ἐνδεδειγμένην πολιτικὴν τῆς χρηματοδοτήσεως, εἰς τὰς Βιομηχανίας. Ὁ συγγραφεὺς, στηριχθεὶς ἐπὶ πλουσιωτάτης, ἀλλοδαπῆς ἰδίᾳ βιβλιογραφίας, ἐπέτυχε νὰ ἐμφανίσῃ πληρότητα, σαφήνειαν καὶ μεθοδικότητα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματός του, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἔργασίᾳ αὕτη νὰ καθίσταται εὐπρόσιτος εἰς πάντα ὅστις ἤθελε νὰ ἐμβαθύνῃ καὶ νὰ κατανοήσῃ τὸ τόσο ἐπίκαιρον, ἄλλωστε, σήμερον πρόβλημα τῆς χρηματοδοτήσεως τῶν βιομηχανικῶν Σ.Μ.

Πέτρου Κ. Πούγγουρα καὶ Χρήστου Α. Κύτταρη: «Ἡ Φορολογία τῶν προσωπικῶν Ἐταιριῶν — Χαρτὸσημον Ἐταιριῶν» (Ἀνάλυσις τῶν ἰσχυόντων βάσει τῆς Διοικητικῆς καὶ Δικαστηριακῆς Νομολογίας), Ἀθήναι, 1960.

Τὸ ἀνωτέρω νέον ἔργον τῶν γνωστῶν καὶ ἀπὸ τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1957 ἐκδοθὲν ἔργον των «Ὁ Φορολογικὸς Ἐλεγχὸς τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων» ἐφοριακῶν ὑπαλλήλων κ.κ. Π. Πούγγουρα καὶ Χ. Κύτταρη, ἐγράφη, ὡς καὶ τὸ προηγουμένον, μετὴν διακρίνουσαν τοὺς συγγραφεῖς πλήρη γνώσιν τοῦ θέματος καὶ μετὴν ἰδιαίτεράν προσοχὴν εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ λογικὴν ταξινόμησιν τῆς ὕλης. Τὸ βιβλίον αὐτὸ μετὴν ἐντοπισμὸν τῶν ἰσχυόντων φορολογικῶν νόμων καὶ διατάξεων εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὰς προσωπικὰς Ἐταιρίας, θέμα τὸ ὁποῖον, ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, διὰ πρώτην φοράν ἐξετάζεται καὶ ἀναλύεται ἰδιαίτερος καὶ εἰς τὴν ἔκτασιν παρ' ἡμῶν, θὰ παράσχη ἀσφαλῶς πολὺτιμον βοήθειαν, ὄχι μόνον εἰς τοὺς ἐφοριακοὺς ὑπαλλήλους, ὡς λέγουσιν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου των οἱ συγγραφεῖς, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐφοριακοὺς ὑπαλλήλους ἐν γένει, τοὺς λογιστὰς καὶ λοιποὺς παράγοντας τῶν ἐπιχειρήσεων, ὡς καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀσχολουμένους μετὰ φορολογικά. Διότι τὰ ἐξεταζόμενα θέματα, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Διοικητικὴ νομολογία ἔχει δώσει κατὰ καιροὺς τόσας διαφορετικὰς μεταξὺ των λύσεις, τόσο εἰς τὸ γενικὸν μέρος ὅσον καὶ εἰς τὸ σχετικὸν μετὴν χαρτοσημάνσιν τῶν διαφόρων ἐγγράφων καὶ πράξεων τῶν ἐταιριῶν, ἐκτίθενται εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς ἓνα ἐνιαῖον σύνολον μετὰ πλήρη ἐνότητα καὶ συνέχειαν.

Διὰ νὰ ἀντιληφθῇ τις τὴν ἀξίαν καὶ τὴν χρησιμότητα τοῦ νέου ἔργου τῶν κ.κ. Π. Πούγγουρα καὶ Χ. Κύτταρη, παραθέτομεν ἐν συνεχείᾳ εὐρεῖαν περιληψὶν ἀπὸ τὰ περιεχόμενά του. Οὕτω τὸ ἔργον ἀιραεῖται εἰς τρία μέρη:

Ι. Ἡ Φορολογία τῶν προσωπικῶν Ἑταιριῶν.— Τμήμα Α': Ὁμόρρυθμοι καὶ Ἑτερόρρυθμοι Ἑταιρίαι.— Κεφ. Εἰσαγωγικόν, Κεφ. πρῶτον: Φορολογία εἰσοδήματος ἑταίρων, Κεφ. δεύτερον: Σύστασις—Ἀπόδειξις—Διάλυσις—Μετατροπή—Λειτουργία Ἑταιρίας, Κεφ. τρίτον: Εἰκονικότης Ἑταιριῶν, Κεφ. τέταρτον: Ἑταιρία μεταξύ συζύγων, Κεφ. πέμπτον: Ἑταιρίαι ὑπὸ ἑκκαθάρσιον καὶ Κεφ. ἕκτον: Ἑτερόρρυθμος κατὰ μετοχὰς ἑταιρία.— Τμήμα Β': Ἑταιρίαι περιωρισμένης εὐθύνης, Κεφ. ἕβδομον: Σύστασις—Ἀπόδειξις—Λειτουργία—Μετατροπή—Φορολόγησις εἰσοδημάτων ἑταίρων Ε.Π.Ε.— Τμήμα Γ': Ἀτυποὶ—Ἀφανεῖς ἑταιρίαι—Κοινοπραξίαι.—Τμήμα Δ': Δικονομικαὶ Διατάξεις.

ΙΙ. Χαρτόσημον Ἑταιριῶν.— Τμήμα Α': Ὁμόρρυθμοι—Ἑτερόρρυθμοι Ἑταιρίαι, Κεφ. 10ον: Εἰσφορὰ Κεφαλαίων—Καταθέσεις ἑταίρων, Κεφ. 11ον: Τρεχούμενοι δοσοληπτικοὶ λογισμοί, Κεφ. 12ον: Ἀπολήψεις ἑταίρων, Κεφ. 13ον: Δάνεια ἐμπορικῶν Ἑταιριῶν, Κεφ. 14ον: Διάλυσις Ἑταιρίας—Μετατροπή—Συγχώνευσις.— Τμήμα Β': Ε.Π.Ε.—Κοινοπραξίαι—Ἀφανεῖς Ἑταιρίαι, Κεφ. 15ον: Γενικά—Ἀπολήψεις—Δάνεια—Κέρδη—Μετατροπή. Συνοπτικὸς Πίναξ τελῶν Χαρτοῦ.

ΙΙΙ. Νομοθετικαὶ Διατάξεις.— Κείμενα τῶν Ν. 3190/55 «Περὶ Ε.Π.Ε.», Ν. 3505/56 καὶ Ν.Δ. 4002/59.

Συγχαίροντες τοὺς Συγγραφεῖς, ἐκλεκτοὺς συναδέλφους, διὰ τὸ ἀνωτέρω ἔργον τῶν, εὐχόμεθα εἰς αὐτοὺς ἐπιτυχίαν καὶ συνέχισιν τῆς συγγραφικῆς προσπάθειάς τῶν.

Ι. Κ. Π.

Principles of Human Relations by Norman R. F. Maier. Σελ. 475. Ἐκδόσις John Wiley & Sons. Νέα Ὑόρκη, 1956.

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐγράφη δι' ὄσους ἐνδιαφέρονται διὰ τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων καὶ ὡς τοιοῦτον ἀποβλέπει εἰς τὴν ὑπερπήδησιν τῶν ἐμποδίων ἐπικοινωνίας, πρόληψιν τῶν παρεξηγήσεων καὶ ἀνάπτυξιν τῆς δημιουργικῆς πλευρᾶς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Τὰ παραδείγματα καὶ αἱ ἐφαρμογαὶ τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας ἀναφέρει ἀφοροῦν κυρίως τὴν βιομηχανίαν, ἀλλὰ αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ δύνανται νὰ ἐφαρμοσθοῦν εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας ὑπάρχει σχέση διοικουμένων καὶ διοικουμένων. Μεταξὺ τῶν σκοπῶν τοῦ βιβλίου εἶναι καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν προβλημάτων τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὴν βιομηχανίαν, νέαι μέθοδοι προσεγγίσεως καὶ ἐπιλύσεως τῶν προβλημάτων τούτων, ὡς καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐκπαίδευσως τῶν καταλλήλων προσώπων τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐφαρμόσουν τὰς καταλλήλους μεθόδους ἐπιλύσεως αὐτῶν. Τὸ βιβλίον περιέχει καὶ σχετικὴν βιβλιογραφίαν.

Β.Ν.Ν.

Sir Dennis H. Robertson: Economic Commentaries, London 1958.

Ὁ καθηγητὴς Ρόμπερτσον, ὁ ὁποῖος ἀπεσῦρθη τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καϊμπριτζ (Ἀγγλία) μόλις ἀπὸ τοῦ τρέχοντος ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους θεωρεῖται κατὰ γενικὴν ἐκτίμησιν σήμερον ὡς ὁ πρῶταν τῶν ζώντων Ἀγγλῶν οἰκονομολόγων. Τὸ ἔργον του, ἥκιστα γνωστὸν εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ἀκολουθεῖ κατὰ βάσιν τὴν παράδοσιν τῆς Σχολῆς τοῦ Καϊμπριτζ, εἰς τὴν νομισματικὴν θεωρίαν, τὴν παράδοσιν τοῦ μεγάλου Ἀλφρεντ Μάρσαλλ, τοῦ Πιγκού, τοῦ Λάβιγκτον. Ἐν τούτοις αἱ συμβολαὶ του δὲν ἀποτελοῦν ἄκαμπτον προσκόλλησιν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς νεοκλασσικῆς οἰκονομικῆς σκέψεως. Ἄλλ' οὔτε, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἐπαναστατικά, ὡς τοῦ Κέϋνς—ἔναντι τοῦ ὁποίου, ὡς γνωστὸν τόσον εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τομέα ὅσον καὶ εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ζωὴν ἐπέδειξεν ἔντονον ἐχθρότητα. Αἱ κύρια συμβολαὶ τοῦ Ρόμπερτσον θὰ ἔλεγε τις ἐν συντομίᾳ, εἶναι μᾶλλον ἐξελικτικαὶ καὶ ὄχι ἐπαναστατικά, ἀνάγονται δὲ εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς θεωρίας. Αἱ συμβολαὶ του κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Οἰκονομικοῦ Κύκλου (εἰς ἡλικίαν εἴκοσι ἐτῶν), εἰς τὴν Τραπεζικὴν Πολιτικὴν, τὴν

Θεωρίαν τοῦ Τόκου, τὴν Δυναμικὴν Μακροοικονομικὴν Θεωρίαν εἶναι σήμερον πασιγνώστοι, ἀποτελοῦν δὲ βασικὴν ὕλην διδασκαλίας εἰς ὅλα τὰ ξένα Πανεπιστήμια ἔνθα ἡ Οἰκονομικὴ καλλιιεργεῖται σοβαρῶς.

Ὁ παρῶν τόμος ἐξ 174 σελίδων ἀποτελεῖ τὴν τρίτην κατὰ σειρὰν συλλογὴν σχετικῶς συντόμων ἄρθρων καὶ μελετῶν τοῦ συγγραφέως. Κατὰ τὸ 1940 μᾶς ἐπαρουσίασε τὰ περίφημα *Essays in Monetary Theory*, εἰς τὰ ὅποια εὗρισκοντα ὅλα τὰ ἄρθρα τὰ ὅποια ἔγραψεν εἰς ἀντίκρουσιν τῆς «Γενικῆς Θεωρίας» τοῦ Κέϋνς καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων εἶναι ἀδύνατον σήμερον νὰ ἐννοήσῃ τις ἐπαρκῶς καὶ καταλλήλως τὸσον τὴν καλῶς νοουμένην νεοκλασσικὴν θεωρίαν ὅσον καὶ τὸν χαρακτήρα τῆς Κεϋνσιανῆς ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὸ 1953 μᾶς ἐπαρουσίασε μίαν δευτέραν συλλογὴν ἄρθρων τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον *Utility and All That*.

Ἡδὴ εἰς τὴν παροῦσαν τρίτην συλλογὴν ὁ ἀναγνώστης εὗρισκε ἀναδημοσιευόμενα πρόφρατα ἄρθρα καὶ διαλέξεις ἀναγομένας εἰς ποικίλα θέματα. Τὰ ἄρθρα αὐτὰ κατὰ κανόνα ἀπευθύνονται εἰς τοὺς οἰκονομολόγους ὑπὸ τὴν ἀγγλοσαξωνικὴν σημασίαν τοῦ ὄρου μὲ βαθεῖαν καὶ ἐκουγχρονισμένην γνῶσιν τῆς Οἰκονομικῆς. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ὅσον καὶ ἡ παρακολούθησις τῶν διαλέξεων τοῦ καθηγητοῦ Ρόμπερτσον, εἶναι τὸσον εὐχάριστος ἀλλὰ καὶ τὸσον ἀπατηλῶς εὐκόλος. Ἐνῶ ἡ τεχνικὴ ὀρολογία τῆς Ἐπιστήμης χρησιμοποιοῖται εὐρέως, ἐν τούτοις αἱ ἀλληγορικαὶ διατυπώσεις καὶ τὰ σχεδὸν εὐθυμα παραδείγματα καὶ οἱ ὑπαινυγμοὶ κρύπτουν βαθυτάτην φιλοσοφικὴν σκέψιν, ἡ ὁποία ὅμως παραπλανεῖ τὸν ἀνύποπτον.

Βιβλιοκρισία ἐνὸς τοιοῦτου τόμου, μὲ τοιαύτην ποικιλίαν θεμάτων, ὑπὸ συγγραφέως τοιαύτης ὀλκῆς ἀποτελεῖ ἀναντιρρήτως φιλόδοξον ἔργον διὰ τὸν οἰονδηποτε. Περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὸ ἔξῃς: κατ' ἐπανάληψιν ὁ Ρόμπερτσον μᾶς ἐχάρισε ἄρθρα διὰ τῶν ὁποίων ἐπιχειροῦσε ἐπισκόπησιν ἐνὸς θεωρητικοῦ θέματος, ὁμοῦ, μὲ τὴν ἰδικὴν του βαθεῖαν καὶ αὐθεντικὴν καταγόησιν τοῦ ἀντικειμένου, ὡς καὶ τὰς προσωπικὰς συμβολὰς του. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τὸ παρελθὸν προδιέγραψε τὴν ἐξελίξιν—τὴν τάσιν πολλῶν ἐπὶ μέρους κλάδων τῆς Οἰκονομικῆς.

Εἰς τὸν παρόντα τόμον ὑπάρχει ἔν ἐκτενὲς ἄρθρον εἰς τὸ ὅποῖον, κατὰ τὸν ἄνω τρόπον, ὁ συγγραφεὺς ἀσχολεῖται μὲ τὴν θεωρίαν τῶν τιμῶν. Ὅλαι αἱ βασικαὶ μεταμαρσάλιαναι συμβολαὶ εἰς τὴν μικροοικονομικὴν θεωρίαν τῶν τιμῶν ἐρευνῶνται μὲ ἀφετηρίαν τὴν μνημιώδη ἐρμηνείαν τῆς θεωρίας τοῦ Μάρσαλλ ὑπὸ τοῦ Frisch, δημοσιευθεῖσαν πρὸ εἰκοσαετίας εἰς τὴν νορβηγικὴν καὶ μεταφρασθεῖσαν εἰς τὴν ἀγγλικὴν τὸ 1950. Εἰς τὸ ἄρθρον αὐτὸ παρελθόντων αἱ συμβολαὶ τῆς προσφάτου περιόδου, ἐρμηνεύονται, κρίνονται καὶ διασφαλιζονται ὅλαι αἱ ἀτέλειαι καὶ ἀνεπάρκειαι τῆς θεωρίας τῶν τιμῶν, καὶ ὑποδεικνύονται ὅλαι αἱ γόνιμοι ὁδοὶ περαιτέρω ἐπεκτάσεως τῆς—δοκίμιον ἱκανὸν ν' ἀποκαρδιώσῃ πάντα Ἑλληνα ἀναγνώστην διὰ τὴν ἔκτασιν τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἀμαθείας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου εἰς τὸν τόπον αὐτόν.

Γ. Α.

Γ. Κ ο ὄ μ ο υ λ ο υ : Ἡ Ὀργάνωσις τῆς Ἐφηρμοσμένης Ἐρεῦνης. Ἀθήναι, 1959.

Εἰς τὴν χώραν μας, ἀτυχῶς, ἡ ἐφηρμοσμένη ἔρευνα εἰς τὸν τομέα τῆς βιομηχανίας εἶναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν τομέα τῆς γεωργίας, σχεδὸν ἀνύπαρκτος. Τὸ πρόβλημα δὲ τοῦτο δὲν φαίνεται μέχρι στιγμῆς νὰ εὗρισκῃ τὴν λύσιν του παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀποτελεῖ βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀπασχολεῖ ζωηρῶς τὸσον τοὺς ἐπιστήμονας ὅσον καὶ τοὺς ἐνδιαφερομένους κρατικoὺς λειτουργοὺς καὶ ἐπιχειρηματίας.

Εἰς δημοσιευθεῖσαν μελέτην τοῦ ὁ κ. Γ. Κούμουλος ἀναλύει μὲ βαθεῖαν γνῶσιν τὸ πρόβλημα τῆς ἐφηρμοσμένης ἐρεῦνης καταλήγων εἰς τὴν διατύπωσιν πρακτικῶν προτάσεων, αἵτινες δύνανται ν' ἀποτελέσουν τὴν βάσιν εὐρύτερας συζητήσεως διὰ τὴν περαιτέρω προώθησιν τοῦ ζωτικοῦ τούτου θέματος.

Κατὰ τὸν κ. Κούμουλον, τὸ τρίπτυχον ἐφ' ὃ στήριζεται ἡ ἄσκησις τῆς

ερεύνης αποτελείται από τὸν ἐρευνητὴν, τὸν χορηγὸν καὶ τὸ πρόγραμμα ἐρευ-
νῶν. Διὰ τὸν ἐρευνητὴν τονίζει ὅτι, κατὰ τὴν σημερινὴν περίοδον τῆς ὁμαδικῆς
προσπαθείας, δεόν νὰ εἶναι ἐξ ἐπαγγέλματος ἐρευνητής, εἰδικῶς ἐκπαιδευθεὶς
πρὸς τοῦτο, τὸσον κατὰ τὸ διάστημα τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἢ
τὸ Πολυτεχνεῖον ὅσον καὶ, ἀκολουθῶς, διὰ μετεκπαιδύσεως ὑποβοηθουμένης ὑπὸ
τοῦ κράτους μὲ τὴν παροχὴν ὑποτροφῶν καὶ εἰδικῶν ἐπιχορηγήσεων. Τὸν ὅλον
τοῦ χορηγοῦ, ἐξ ἄλλου, τὸν ὁποῖον, ἄλλοτε, κατὰ κύριον λόγον ἀνελάμβανον
ἰδιῶται δωρηταί, καλεῖται σήμερον νὰ παίξῃ αὐτὸ τοῦτο τὸ κράτος καὶ ἡ κυρίως
ἐνδιαφερομένη βιομηχανία. Τὸ πρόγραμμα, τέλος, δεόν νὰ διατυπῶται εἰς ἐθνι-
κὴν κλίμακα ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν βιομηχάνων καὶ τῶν ἐπιστημόνων ἐρευνη-
τῶν καὶ νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐγχαρῶν πλουτοπαραγωγικῶν πό-
ρων, νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ὑπαρχόντων μέσων ἐρεύνης καὶ
νὰ κατευθύνεται κυρίως ἀπὸ τὴν δυνατότητα μελλοντικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν
ἀποτελεσμάτων τῆς ἐρεύνης.

Ὁ κ. Κούμouλος, λαμβάνων ὑπ' ὄψει ὅτι αἱ βιομηχαναὶ διστάζουν νὰ ἐπι-
στευθοῦν εἰς τρίτους πληροφορίας ὡς πρὸς τὰ προβλήματα τεχνικῆς ἄτινα ἀντι-
μετωπίζουν ἐκ τοῦ φόβου ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπωφεληθῇ ὁ ἀνταγωνιστὴς των,
προτείνει ὅπως, ἐπὶ τοῦ παρόντος τουλάχιστον, δημιουργηθοῦν τμήματα ἐρεύνης,
ἐντὸς τῶν ἰδίων τῶν βιομηχανῶν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ ἐκτιμῶσαι αὐταὶ
τὴν σημασίαν τῆς ἐρεύνης θὰ πεισθοῦν θὰ συνεργάζωνται μὲ ἀνεξαρτήτους ὀργανι-
σμοὺς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς τιαυτῆς προσπάθειας τὸ κράτος
θὰ ἔδει νὰ παρέχῃ φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς ὡς καὶ ἄλλα κίνητρα. Ὡς πρὸς τὴν μορ-
φὴν τῆς ὁργανώσεως τῶν ἰδρυμάτων συντονισμοῦ καὶ ὑποβοηθήσεως τῆς ἐφηρμοσμέ-
νης ἐρεύνης προτείνει τὴν ἰδρυσιν τῶν ἐξῆς ὀργάνων: α) Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἐρευ-
νῶν ἀποτελουμένου ἀπὸ ἐπιστήμονας καὶ βιομηχάνους καὶ τοῦ ὁποῖου κυρία ἀπο-
στολὴ θὰ εἶναι ἡ χάραξις τῶν γενικῶν γραμμῶν ἃς δεόν νὰ ἀκολουθῇ ἡ ἔρευνα
ὡς καὶ ἡ πλήρης ἀξιοποίησις τῶν ὑπαρχόντων μέσων ἐρεύνης. β) Γραφείου Ἐπι-
στημονικῶν Πληροφοριῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ παροχῆς πληροφοριῶν εἰς τοὺς βιομηχά-
νους ὡς πρὸς τὰ ἐπιτευχθέντα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης ἐπὶ
προβλημάτων συναφῶν μὲ ἐκεῖνα ἄτινα ἀπασχολοῦν τὴν ἑλληνικὴν βιομηχανίαν.
γ) Δανεστικῆς ἐπιστημονικῆς βιβλιοθήκης ἣτις θὰ διέθετεν εἰς τοὺς ἐπιστήμονας
καὶ τεχνικοὺς τὴν εἰδικὴν διεθνή βιβλιογραφίαν.

Θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον τὰς ἀνωτέρω προτάσεις
ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν ὑφισταμένων ἀναγκῶν διὰ τὴν βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῆς
Χώρας. Ἡ σκέψις, ἐν πρώτοις, περὶ δημιουργίας τμημάτων ἐρεύνης ἐντὸς τῶν
βιομηχανῶν μᾶς εὐρίσκει ἀπολύτως συμφώνους, καθ' ὅσον τὸ σύστημα τοῦτο
ἔχει τὸ μέγα πλεονέκτημα ὅτι συμβάλλει εἰς τὴν δημιουργίαν πολλῶν πυρήνων
ἐρεύνης, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἀποκτᾷ μεγίστην ἐμπειρίαν καὶ εἰδίκευσιν ὡς πρὸς
τὰ τεχνικὰ προβλήματα καὶ ἀπασχολοῦν τὴν ἀντίστοιχον βιομηχανίαν. Εἶναι ἀμ-
φιβόλον ἐὰν τὴν τιαυτὴν εἰδίκευσιν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἐν συλλογικῶν ὀρ-
γανῶν ἐρεύνης ὅπερ κατ' ἀνάγκην θὰ ἡσχολεῖτο μὲ πληθῶραν γενικωτέρων θεμά-
των. Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, ὅπως τὸ κράτος, διὰ τῆς θεσπίσεως κινήτρων φορολογι-
κῆς ἢ ἄλλης μορφῆς, ἐνθαρρύνῃ παντοιοτρόπως τὴν δημιουργίαν τμημάτων ἐρευ-
νης ἐντὸς τῶν βιομηχανῶν. Τὸ ἀνωτέρω σύστημα, ἐν τούτοις, ἔχει τὸ μειονέ-
κτημα ὅτι αἱ ἀποκτώμενα γνῶσεις ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐρεύνης, ὡς εἶναι
φυσικόν, παραμένουν κτήμα ὀρισμένων μόνον βιομηχανῶν χωρὶς νὰ μεταδίδωνται
εἰς εὐρύτερον κύκλον. Ἐξ ἄλλου, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μᾶλλον βέβαιον ὅτι παρ'
ὅλα τὰ προτεινόμενα κίνητρα, μόνον αἱ ὀλίγαι, μεγάλαι καὶ οἰκονομικῶς ἰσχυρό-
τεραι, βιομηχανικαὶ μονάδες θὰ δυνηθοῦν νὰ ὁργανώσουν ἀξία λόγου τμήματα
ἐρευνῶν. Διὰ τὰς ὑπολοίπους συνεπῶς βιομηχανίας δημιουργεῖται πρόβλημα ἰκα-
νοποίησεως τῶν ἀναγκῶν των δι' ἐνὸς συλλογικοῦ, ἀνεξαρτήτου ὀργανοῦ ἐρεύνης.

Τοιοῦτον δὲ ὄργανον δὲν φαίνεται νὰ εἶναι τὸ προτεινόμενον γραφεῖον ἐπιστημονικῶν πληροφοριῶν, καθ' ὅσον εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν ἡ ἀπλή μετάδοσις πληροφορίας περὶ ἐφαρμοζομένης ἀλλαγῆς τεχνικῆς μεθόδου εἶναι ἀρκετὴ ἵνα ἐπιτρέψῃ τὴν ἀξιοποίησιν νέων μεθόδων ἀπὸ βιομηχανίαν στερουμένην τῶν ἀναγκαίων ἐπιστημονικῶν μέσων.

Ὡς πολὺ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ κ. Κούμουλος, τὰ προβλήματα ἅτινα ἀπασχολοῦν τὴν βιομηχανίαν μᾶς δὲν ἀπαιτοῦν πρωτότυπον ἔρευναν, διότι τὰ πλεῖστα τούτων, ἂν ὄχι ὅλα, ἔχουν ἐπιλυθῆ ἐπιτυχῶς κατόπιν ἔρευνῶν διεξαχθεισῶν εἰς περισσότερον προηγμένης βιομηχανικῶς χώρας. Τὸ πρόβλημα οὕτω ἔγκειται εἰς τὴν ἐπιτυχή ἀντιγραφὴν γνωστῶν καὶ ὑφισταμένων μεθόδων τεχνικῆς. Πρὸς τοῦτο εἶναι ἀπαραίτητος ἡ προσαρμογὴ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διεθνούς ἐρεύνης πρὸς τὰς εἰδικὰς συνθήκας ἐκάστης βιομηχανίας καὶ ὁ συνδυασμὸς αὐτῶν μὲ οἰκονομικὰ στοιχεῖα, ἅτινα καὶ περισσότερον παντὸς ἄλλου ἐνδιαφέρουν τὸν ἐπιχειρητήν. Ἀντὶ τοῦ Γραφεῖου Ἐπιστημονικῶν Πληροφοριῶν, ὅθεν, φρονοῦμεν ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ δημιουργία ὀργανώσεως μὲ εὐρυτέραν ἀποστολὴν καὶ συγκεκριμένως ἐνὸς Ἰνστιτούτου Βιομηχανικῶν Ἐρευνῶν, τὸ ὁποῖον δέον νὰ συνεργάζεται μετὰ τῶν βιομηχανῶν, εὐρισκόμενον μάλιστα ἐν στενῇ ἐξαρτήσῃ ἀπὸ τὸν Σύνδεσμον Βιομηχανῶν εἰς τρόπον ὥστε νὰ μειωθῆ εἰς τὸ ἐλάχιστον ὁ παράγων τῆς δυσπιστίας τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Τὸ Ἰνστιτούτον τοῦτο θὰ πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ συνεργάζεται τόσο μετὰ τοῦ Κράτους ὅσον καὶ μετὰ τῶν ἀνωτέρων ἐπιστημονικῶν ἰδρυμάτων ἅτινα διαθέτουν ἐπιστημονικὸν προσωπικὸν καὶ κατάλληλα ἐργαστήρια. Τὸ Ἰνστιτούτον Βιομηχανικῶν Ἐρευνῶν θὰ ἔδει κατὰ κύριον λόγον νὰ ἀσχολῆται: 1) μὲ τὴν μελέτην τῶν σήμερον ὑφισταμένων βιομηχανικῶν κλάδων καὶ τὴν διατύπωσιν προτάσεων ὡς πρὸς τὰς ἐφαρμοζομένας τεχνικὰς μεθόδους καὶ τὴν ἐν γένει ὀργάνωσιν τῆς παραγωγῆς, 2) τὴν ἔρευναν τῶν δυνατοτήτων ἀξιοποιήσεως ἐγχωρίων πρώτων ὕλων διὰ τῆς ἰδρύσεως νέων βιομηχανιῶν, 3) τὴν παροχὴν πληροφοριῶν καὶ 4) τὴν ἀνάληψιν ἐκτελέσεως ἐρευνῶν ἐπ' ἀμοιβῇ διὰ λογαριασμὸν τῶν μὴ διαθέτουσῶν ἴδια μέσα βιομηχανιῶν.

Γρ. Πανᾶς